

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΔΜ EMN INFORM

Διατήρηση σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

1 Εισαγωγή

Αυτο το ενημερωτικό σημείωμα του ΕΔΜ περιγράφει συνοπτικά τα βασικά ευρήματα του Ad-Hoc Ερωτήματος (ΑΗQ) του ΕΔΜ για τη Διατήρηση σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών.¹ Το ΑΗQ συγκέντρωσε υπάρχοντα στοιχεία σχετικά με τις πολιτικές και πρακτικές διατήρησης σπουδαστών στην ΕΕ και ήταν επίσης βασισμένο στη «Συνθετική Έκθεση του ΕΔΜ – Μετανάστευση διεθνών σπουδαστών στην ΕΕ».

2 Βασικά σημεία

- ★ Ο αριθμός των διεθνών σπουδαστών στην ΕΕ αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, το ποσοστό των πτυχιούχων που επιλέγουν να μείνουν στην ΕΕ μετά το τέλος των σπουδών τους παραμένει σχετικά χαμηλό.
- ★ Γενικά, τα Κράτη Μέλη ενδιαφέρονται όλο και περισσότερο για την ένταξη πρώην διεθνών σπουδαστών στις αγορές εργασίας τους και έχουν αλλάξει τις εθνικές μεταναστευτικές νομοθεσίες τους έτσι ώστε να παρέχουν κίνητρα παραμονής (π.χ. μειωμένες μισθολογικές απαιτήσεις και άδεια διαμονής για την αναζήτηση εργασίας ή την έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας).
- ★ Για να αποτραπεί η αθέμιτη χρήση των αδειών διαμονής που χορηγούνται, τα περισσότερα Κράτη Μέλη απαιτούν από τους πολίτες τρίτων χωρών να αποδεικνύουν ότι η άδεια χρησιμοποιείται για τον κύριο σκοπό της.
- ★ Τα περισσότερα Κράτη Μέλη δεν έχουν Εθνική Στρατηγική για τη διατήρηση των σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών, ούτε κάποιον εθνικό συντονιστικό οργανισμό για αυτή τη στρατηγική.

¹ Ad-Hoc Ερώτημα του ΕΔΜ Αριθ. 2017.1189 για τη Διατήρηση Σπουδαστών Πολιτών Τρίτων Χωρών. Συνεισφορές από AT, BE, CY, CZ, EE, FI, FR, DE, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, NL, PT, SK, SE και UK (20 συνολικά).

Αντίθετα, συνήθως εμπλέκονται πολλοί φορείς, όπως τα Υπουργεία Εσωτερικών και Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης.

3 Γενικό Πλαίσιο

Όπως σημείωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο «Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο Μετανάστευσης»² τον Μάιο του 2015, η μετανάστευση εργατικού δυναμικού συνεχίζει να παίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μακροπρόθεσμα και στην αντιμετώπιση των τωρινών και μελλοντικών δημογραφικών προκλήσεων στην ΕΕ. Σε αυτή τη βάση, το νομικό πλαίσιο της ΕΕ όσον αφορά τη μετανάστευση τα τελευταία χρόνια συμβαδίζει με τον στόχο να καταστούν τα Κράτη Μέλη της ΕΕ ελκυστικά για τους πολίτες τρίτων χωρών. Η ΕΕ αποτελεί ήδη ελκυστικό προορισμό για διεθνείς σπουδαστές, έχοντας εκδώσει πάνω από 0,6 εκ. πρώτες άδειες διαμονής για εκπαιδευτικές δραστηριότητες το 2016.³ Ωστόσο, μόνο το 16% έως 30% των πτυχιούχων παραμένει στην ΕΕ, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ.⁴

Με σκοπό τη διατήρηση μεγαλύτερου αριθμού σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών μετά την αποφοίτηση, **το 2016 εκδόθηκε η Οδηγία για τους Σπουδαστές και τους Ερευνητές**.⁵

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015), «Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο Μετανάστευσης», <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TX/?qid=1485255362454&uri=CELEX:52015DC0240>

³ Eurostat, ([migr_resfirst](#)), πρόσβαση 24 Αυγούστου 2017. Δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα δεδομένα για ΙΕ.

⁴ ΟΟΣΑ (2016), 'How attractive is the European Union to skilled migrants?', Recruiting Immigrant Workers: Europe 2016, OECD Publishing, Paris.

⁵ Οδηγία 2016/801/ΕΕ για τους όρους εισόδου και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών στο πλαίσιο έρευνας, σπουδών, κατάρτισης, εθελοντισμού, προγραμμάτων ανταλλαγής μαθητών ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων και απασχόλησης εσωτερικών αμίσθων βοηθών (au pair) (Οδηγία για τους Σπουδαστές και τους Ερευνητές), ΕΕ L 132 της 21.5.2016.

Αυτή ήταν το αποτέλεσμα της αναδιατύπωσης της Οδηγίας του 2004 για τους όρους εισδοχής πολιτών τρίτων χωρών στο πλαίσιο σπουδών, ανταλλαγής μαθητών, αμειβόμενης κατάρτισης ή εθελοντικής υπηρεσίας και της Οδηγίας του 2005 για τους ερευνητές.

Με την αναδιατύπωση της Οδηγίας το 2016, διευκρινίστηκαν οι απαιτήσεις εισδοχής και διαμονής μέσω του καθορισμού γενικών όρων για την εισδοχή και ειδικών όρων για τους ερευνητές, τους σπουδαστές, τους μαθητές, τους ασκούμενους και τους εθελοντές. Για τους σπουδαστές, επιτρέπεται η παραμονή για τουλάχιστον εννέα μήνες μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους με σκοπό την αναζήτηση εργασίας ή τη δημιουργία επιχείρησης. Επιπλέον, η κινητικότητα των σπουδαστών εντός της ΕΕ αυξήθηκε, καθώς χρειάζεται απλώς να ενημερώνουν το Κράτος Μέλος στο οποίο μετακινούνται, αντί να υποβάλουν νέα αίτηση για χορήγηση θεώρησης ή άδειας διαμονής. Τέλος, η Οδηγία δίνει στους σπουδαστές το δικαίωμα να εργάζονται για τουλάχιστον 15 ώρες/εβδομάδα. Η προθεσμία για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο λήγει τον Μάιο του 2018.

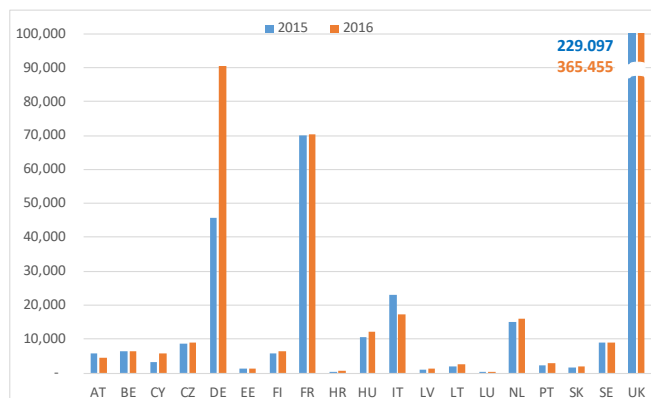
4 Βασικά ευρήματα

4.1 ΕΙΣΡΟΗ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥΣ

4.1.1 Έκδοση αδειών διαμονής για σπουδές

Από τα 19 Κράτη Μέλη που υπέβαλαν στοιχεία για το 2015 και το 2016, σε 15 παρατηρήθηκε αύξηση του αριθμού των αδειών διαμονής που εκδόθηκαν για σπουδές το 2016 (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας A1.1). Η σημαντικότερη αύξηση σημειώθηκε στη **Γερμανία** (97,7%), την **Κύπρο** (85,7%), το **ΗΒ** (59,5%)⁶, την **Κροατία** (35,9%), την **Πορτογαλία** (31,1%), τη **Λιθουανία** (23,0%) και τη **Σλοβακία** (18,9%). Πέντε Κράτη Μέλη (ΑΤ, ΒΕ, ΙΤ, ΛΥ και ΣΕ) ανέφεραν μείωση του αριθμού των αδειών διαμονής το 2016.

Σχήμα 1. Αριθμός αδειών διαμονής που χορηγήθηκαν σε πολίτες τρίτων χωρών για σπουδές το 2015 και το 2016⁷.

Πηγή: ΕΣΕ του ΕΔΜ

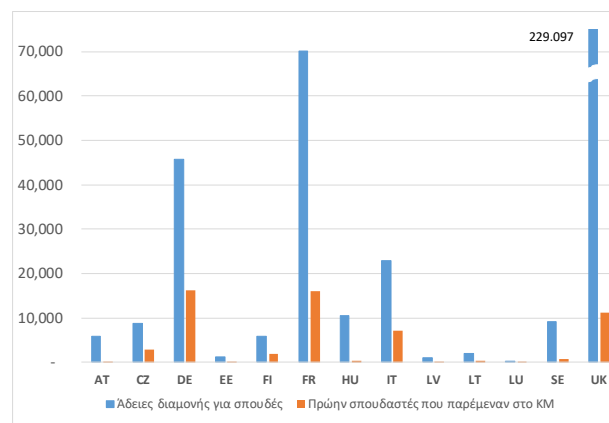
⁶ Πρέπει να σημειωθεί ότι το ΗΒ δεν διαθέτει ίδιες άδειες διαμονής όπως άλλα Κράτη Μέλη. Τα παρεχόμενα στατιστικά στοιχεία είναι εκτιμήσεις.

⁷ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για την ΙΕ.

4.1.2 Πρώην σπουδαστές πολίτες τρίτων χωρών που παραμένουν σε Κράτη Μέλη μετά την αποφοίτηση

Σχετικά με το ποσοστό των πρώην σπουδαστών που ήταν πολίτες τρίτων χωρών και παρέμεναν νόμιμα στα Κράτη Μέλη μετά τις σπουδές τους, 11 Κράτη Μέλη παρείχαν στοιχεία για το 2015 και το 2016 (βλ. Παράρτημα Πίνακα A1.1). Από αυτά, **10 Κράτη Μέλη** (ΑΤ, ΚΖ, ΕΕ, ΦΡ, ΔΕ, ΗΥ, ΙΤ, ΛΤ, ΛΥ και ΣΕ) **κατέγραψαν αύξηση ως προς τον αριθμό των πρώην σπουδαστών που παρέμεναν νόμιμα στη χώρα το 2016 συγκριτικά με το 2015**. Μόνο το ΗΒ ενέκρινε λιγότερες άδειες νόμιμης διαμονής μετά την αποφοίτηση το 2016 (μείωση 20,8% σε σύγκριση με το 2015). Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στην **Εσθονία** (96,2%), τη **Λιθουανία** (70,4%),⁸ την **Ουγγαρία** (46,1%) και τη **Γερμανία** (24,8%).

Σχήμα 2. Αριθμός αδειών διαμονής που χορηγήθηκαν σε πολίτες τρίτων χωρών για σπουδές σε σύγκριση με τον αριθμό των πρώην σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών και παρέμεναν στα Κράτη Μέλη το 2015 (μετά από αλλαγή καθεστώτος από εκπαίδευση σε άλλο λόγο διαμονής)⁹

Πηγή: ΕΣΕ του ΕΔΜ

⁸ Τα στατιστικά στοιχεία για την ΛΤ είναι εκτιμήσεις.

⁹ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για ΒΕ, ΚΥ, ΗΡ, ΙΕ, ΝΛ, ΠΤ και ΣΚ. Τα στοιχεία σχετικά με τους σπουδαστές που παρέμεναν στην περιλαμβάνουν μόνο πρώην σπουδαστές στους οποίους χορηγήθηκε άδεια διαμονής για αναζήτηση εργασίας ή απασχόληση.

4.1.3 Λόγοι παραμονής

Μόνο περιορισμένα στοιχεία υπάρχουν διαθέσιμα σχετικά με τους δημοφιλέστερους νόμιμους λόγους/σκοπούς παραμονής των πρώην σπουδαστών που είναι πολίτες τρίτων χωρών (δεδομένα από BE, CZ, EE, FR, DE, LV και UK, βλ. Παράρτημα 1 Πίνακα Α1.2). Ωστόσο, μπορούν να εξαχθούν ορισμένα συμπεράσματα, για παράδειγμα, φαίνεται ότι άδεια διαμονής χορηγήθηκε σε πρώην σπουδαστές που ήταν πολίτες τρίτων χωρών κυρίως για τους σκοπούς αμειβομένων δραστηριοτήτων το 2016. Στην **Τσεχία**, τη **Γαλλία**, τη **Γερμανία** και το **Ηνωμένο Βασίλειο**, οι περισσότερες άδειες εκδόθηκαν για αυτόν τον λόγο. Στο **Βέλγιο** και στη **Λετονία**, ο πιο κοινός σκοπός παραμονής ήταν οι οικογενειακοί λόγοι. Στα παραδείγματα έκδοσης αδειών για «άλλους λόγους» περιλαμβάνεται η «προσωρινή άδεια διαμονής για μόνιμη εγκατάσταση» που εισήχθη πρόσφατα στην **Εσθονία** και «περαιτέρω σπουδές» στη **Γερμανία**. Στο **Λουξεμβούργο**, οι σπουδαστές είχαν δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας ως πρώτη επαγγελματική εμπειρία, μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, μόνο μέχρι την έναρξη ισχύος του Νόμου της 8ης Μαρτίου 2017 (που τροποποιεί το άρθρο 59 του τροποποιημένου νόμου της 29ης Αυγούστου 2008 για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων).

4.2 ΜΕΤΡΑ ΚΙΝΗΤΡΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΩΗΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Σε τέσσερα Κράτη Μέλη (BE, CY, HR, HU), οι πρώην σπουδαστές πολίτες τρίτων χωρών υποχρεούνται να πληρούν όλες τις κανονικές απαιτήσεις που ισχύουν για τους ειδικευμένους εργαζόμενους και υπόκεινται στις κανονικές διαδικασίες υποβολής αίτησης για εξουσιοδότηση διαμονής στην επικράτεια του Κράτους Μέλους.

Ωστόσο, τα εθνικά συστήματα 15 Κρατών Μελών περιλαμβάνουν ειδικά κίνητρα για τη διατήρηση πρώην σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών (βλ. Παράρτημα 1 Πίνακα Α1.3). Αναφέρθηκαν πέντε τύποι εθνικών κινήτρων:

★ **Απλουστευμένες διαδικασίες υποβολής αίτησης για εξουσιοδότηση διαμονής για εργασία ή άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας:** το κίνητρο αυτό χρησιμοποιείται σε οκτώ Κράτη Μέλη (AT, EE, FI, FR, IT, LT, LU, SK). Για παράδειγμα, οι σπουδαστές πολίτες τρίτων χωρών δεν υπόκεινται σε έλεγχο ή εξέταση της αγοράς εργασίας βάσει του συστήματος βαθμών (AT) ή δεν χρειάζεται ούτε να αποδεικνύουν την εργασιακή εμπειρία τους στον τομέα στον οποίο αναζητούν εργασία στα Κράτη Μέλη ούτε να υποβάλλονται σε έλεγχο της αγοράς εργασίας αν σκοπεύουν να εργαστούν στον τομέα που αφορούν οι σπουδές τους (LT).

Επιπλέον, οι εργοδότες απαλλάσσονται από τη διεξαγωγή αξιολόγησης των αναγκών της αγοράς εργασίας αν προσλάβουν πολίτη τρίτης χώρας που έχει προηγουμένως αποφοιτήσει από εκπαιδευτικό ίδρυμα στην επικράτεια τους (EE, FI, LT, SK,¹⁰). Στο **Λουξεμβούργο**, οι σπουδαστές δεν υπόκεινται σε ελέγχους της αγοράς εργασίας αν υποβάλουν αίτηση για Μπλε Κάρτα της ΕΕ και πληρούν τα μισθολογικά όρια. Επιπλέον, επιτρέπεται στους σπουδαστές που έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους να υποβάλουν αίτηση ως ανεξάρτητοι εργαζόμενοι.

★ **Μειωμένες μισθολογικές απαιτήσεις:** Σε τρία Κράτη Μέλη, οι πρώην σπουδαστές πολίτες τρίτων χωρών υπόκεινται σε χαμηλότερες μισθολογικές απαιτήσεις σε σχέση με όσους δεν έχουν σπουδάσει στο συγκεκριμένο Κράτος Μέλος (AT, EE και UK).

Στο **ΗΒ**, αυτό ισχύει για την κύρια οδό ειδικευμένης απασχόλησης πολιτών τρίτων χωρών (Βαθμίδα 2), καθώς και για τους πτυχιούχους από τρίτες χώρες που επιθυμούν να παρακολουθήσουν έναν κύκλο επαγγελματικής κατάρτισης ή να πραγματοποιήσουν εταιρική πρακτική άσκηση σε σχέση με τα επαγγελματικά προσόντα τους, πριν ακολουθήσουν σταδιοδρομία στο εξωτερικό (Βαθμίδα 5).

★ **Πλήρης πρόσβαση στην αγορά εργασίας** μετά την αποφοίτηση, που δεν περιορίζεται από τον τομέα σπουδών/εργασίας ούτε από μειωμένες ώρες εργασίας: Ευκαιρίες τέτοιου είδους εφαρμόζονται σε επτά Κράτη Μέλη (CZ, EE, FI, FR, LT,¹¹ PT και SE). Στο Λουξεμβούργο, δεν υπάρχει κανένας περιορισμός ως προς τον τομέα απασχόλησης μετά την ανανέωση της άδειας διαμονής. Ωστόσο, αυτό δεν εμποδίζει το δικαίωμα του Κράτους Μέλους να κρατά συγκεκριμένες θέσεις της δημόσιας διοίκησης αποκλειστικά για δικούς του πολίτες ή/και πολίτες της ΕΕ.

★ **Δυνατότητα παραμονής στο Κράτος Μέλος για αναζήτηση εργασίας ή δημιουργία επιχείρησης:** Επτά Κράτη Μέλη (AT,¹² FI, FR, DE, IE, NL και PT) επιτρέπουν σε σπουδαστές που είναι πολίτες τρίτων χωρών να παραμείνουν στην επικράτεια τους για ελάχιστη περίοδο εννέα μηνών μετά την ολοκλήρωση των σπουδών, εξασφαλίζοντας έτσι ήδη τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της αναδιτύπωσης της Οδηγίας 2016/801.¹³ Άλλα έξι Κράτη Μέλη (EE, LV, LT, SK, SE και UK) έχουν θεσπίσει παρόμοιες διατάξεις, αλλά χρειάζεται ακόμη να παρατείνουν την αντίστοιχη χρονική περίοδο σε τουλάχιστον εννέα μήνες για να

¹⁰ Στη SE, δεν ισχύουν έλεγχοι των αναγκών της αγοράς εργασίας ούτε για διεθνείς σπουδαστές ούτε για άλλες κατηγορίες μεταναστών εργαζομένων.

¹¹ Στην LT, οι σπουδαστές έχουν πλήρη πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, εφαρμόζονται απλουστευμένες διαδικασίες αν συνεχίσουν να εργάζονται στον τομέα τον οποίο αφορούν οι σπουδές τους.

¹² Από τον Οκτώβριο του 2017.

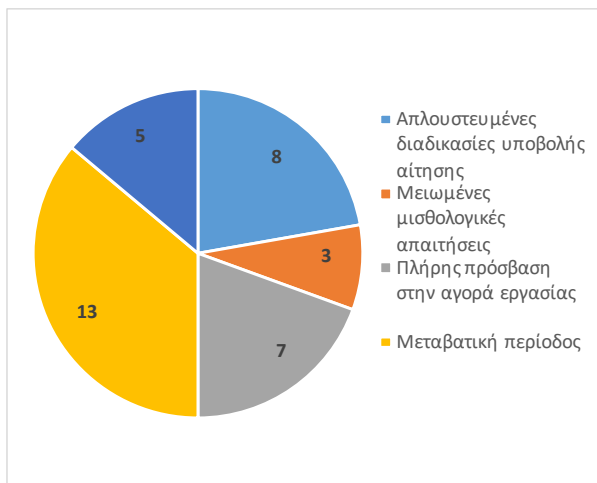
¹³ Καθώς η IE δεν συμμετέχει στην Οδηγία 2016/801, το σύστημα όσον αφορά τους πτυχιούχους εμπίπτει στις εθνικές διατάξεις.

επιτευχθεί συμμόρφωση με την Οδηγία.¹⁴

Στην **Τσεχία**, προς το παρόν δεν έχει οριστεί μεταβατική περίοδος. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι μετά τη μεταφορά της Οδηγίας 2016/801 στο εθνικό δίκαιο, όλα τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν στους σπουδαστές που ολοκληρώνουν με επιτυχία πανεπιστημιακές σπουδές να παραμείνουν στη χώρα για να αναζητήσουν περαιτέρω απασχόληση.

- ★ **Επιπλέον κίνητρα:** Μεταξύ άλλων, οι εθνικές μεταναστευτικές νομοθεσίες ορισμένων Κρατών Μελών μειώνουν τον κανονικό αριθμό των ετών που απαιτείται να διαμείνουν οι πρώην σπουδαστές στην επικράτειά τους για να πληρούν τους όρους χορήγησης μόνιμης άδειας διαμονής (DE, EE). Επιπλέον, τα Κράτη Μέλη στα οποία ισχύουν ποσοτώσεις μετανάστευσης δεν υπολογίζουν τους πρώην σπουδαστές πολίτες τρίτων χωρών στην τήρηση αυτών των ποσοτώσεων (π.χ. EE, UK για Βαθμίδα 2). Στην **Ολλανδία**, ένας πολίτης τρίτης χώρας με υψηλό επίπεδο μόρφωσης (διδακτορικό επίπεδο) που αναζητά εργασία έχει τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση για ένα έτος προσανατολισμού εντός τριών ετών από την αποφοίτηση. Κατά τη διάρκεια αυτού του έτους, χορηγείται ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας και το άτομο δικαιούται επίσης άδεια διαμονής.

Σχήμα 3. Κίνητρα που έχουν θεσπιστεί για τη διατήρηση των σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών στα Κράτη Μέλη το 2017

Πηγή: ΕΣΕ του ΕΔΜ

4.3 ΕΛΕΓΧΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΘΕΜΙΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΠΡΩΗΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Μετά τη χορήγηση μιας άδειας διαμονής για απασχόληση ή επιχειρηματική δραστηριότητα, **τα περισσότερα Κράτη Μέλη ελέγχουν εάν οι πολίτες τρίτων χωρών χρησιμοποιούν την άδεια διαμονής για τον κύριο σκοπό της** (ΑΤ,¹⁵ ΒΕ, CΥ, ΕΕ, FR, ΗΥ, ΗΥ, ΙΕ, ΙΤ, LT, LU, LV, SK

και SE). Στην **Κύπρο**, η Αστυνομία Αλλοδαπών ελέγχει εάν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις, ενώ στο **Λουξεμβούργο**, η Αστυνομία του Μεγάλου Δουκάτου μπορεί να πράξει το ίδιο κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου που είναι αρμόδιο για τη Μετανάστευση. Στη **Λιθουανία**, το **Λουξεμβούργο** και τη **Σουηδία** οι πολίτες τρίτων χωρών υποχρεούνται να προσκομίζουν σύμβαση εργασίας.

Στη **Σλοβακία**, η Επιθεώρηση Εργασίας επίσης αξιολογεί την τήρηση των όρων απασχόλησης των πολιτών τρίτων χωρών βάσει του Εργατικού Κώδικα.

Όσον αφορά την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, στην **Εσθονία**, τη **Φινλανδία**, τη **Λιθουανία** και τη **Σουηδία** απαιτείται από τους αιτούντες να υποβάλουν επιχειρηματικό σχέδιο, βάσει του οποίου οι αρχές κρίνουν εάν θα χορηγηθεί άδεια διαμονής. Όταν ένας πολίτης τρίτης χώρας υποβάλει αίτηση για παράταση της άδειας που έχει χορηγηθεί βάσει αυτού του επιχειρηματικού σχεδίου, οι εθνικές αρχές στη **Σουηδία** ελέγχουν εάν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις εξακολουθούν να πληρούνται.

4.4 ΟΡΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η αναδιτύπωση της Οδηγίας του 2016 επιτρέπει στα Κράτη Μέλη, χωρίς να τα υποχρεώνει, να ορίσουν προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι πρώην σπουδαστές πολίτες τρίτων χωρών για να είναι σε θέση να λάβουν άδεια διαμονής με σκοπό την αναζήτηση εργασίας και την έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Όσον αφορά τις προϋποθέσεις σχετικά με τους **τίτλους σπουδών** που έχουν ορίσει τα Κράτη Μέλη για τη χορήγηση αδειών με σκοπό την αναζήτηση εργασίας και τη δημιουργία επιχείρησης, τα Κράτη Μέλη συχνά απαιτούν είτε μεταπτυχιακό δίπλωμα (LU) είτε πανεπιστημιακό πτυχίο (ΑΤ,¹⁶ DE, FR, ΙΕ, NL, ΡΤ). Πολλά Κράτη Μέλη δεν έχουν θεσπίσει διατάξεις σχετικά με το κατώτατο απαιτούμενο πτυχίο (ΕΕ, FΙ, LT, SE και SK) (βλ. Παράρτημα 1 Πίνακα Α1.4).

Τα περισσότερα Κράτη Μέλη δεν περιορίζουν τον τομέα επαγγελματικής απασχόλησης των πρώην σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών. Μόνο σε τρεις χώρες απαιτείται να απασχολούνται ή να ξεκινούν επιχειρηματικές δραστηριότητες στον κλάδο των σπουδών τους (DE, FR και LU) (βλ. Παράρτημα 1 Πίνακα Α1.4).

4.5 ΠΟΙΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΖΕΙ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ;

Στα περισσότερα Κράτη Μέλη, δεν υπάρχει εθνική στρατηγική για τη διατήρηση των σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών, ούτε η ευθύνη για τον συντονισμό των πολιτικών διατήρησης των σπουδαστών έχει ανατεθεί σε έναν μεμονωμένο φορέα. Ωστόσο, διάφοροι φορείς εμπλέκονται ενεργά στον συγκεκριμένο

¹⁴ Πρέπει να σημειωθεί ότι το ΗΒ δεν δεσμεύεται από την Οδηγία 2016/801.

¹⁵ Ο έλεγχος αυτός πραγματοποιείται από τις αυστριακές αρχές.

¹⁶ Από τον Οκτώβριο του 2017

τομέα, όπως το Υπουργείο Εσωτερικών (ΑΤ, DE, FR,¹⁷ HR, HU, IE, IT, LT, LV και UK).

Επιπλέον, το Υπουργείο Παιδείας (DE, IE και LV), καθώς και τα Υπουργεία Απασχόλησης ή/και Οικονομικών (ΑΤ, DE, FI, HU, IE, IT και SK) αναφέρθηκαν ως σχετικοί εκτελεστικοί φορείς του τομέα αυτού. Ο οργανισμός «Nuffic» στην **Ολλανδία** έχει τον ρόλο του εθνικού συντονιστή της ολλανδικής στρατηγικής διατήρησης σπουδαστών. Διευκολύνει την πρόσβαση των πρώην διεθνών σπουδαστών στην Ολλανδική αγορά εργασίας μεριμνώντας για την άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων και συντονίζει ένα δίκτυο αποφοίτων για διεθνείς σπουδαστές. Η **Σουηδία** διευκρίνισε ότι αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει εθνική στρατηγική για τη διατήρηση των σπουδαστών, ωστόσο, τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης μπορούν να αναπτύξουν δικές τους δράσεις σε αυτόν τον τομέα. Άλλοι φορείς που αναφέρθηκαν από Κράτη Μέλη περιλαμβάνουν οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (FI), πανεπιστήμια (EE, LV, SE) και οργανώσεις εργοδοτών (EE).

Τα Κράτη Μέλη υλοποιούν διάφορες πρωτοβουλίες και έργα για τη διατήρηση των πολιτών τρίτων χωρών στην ΕΕ μετά την αποφοίτηση. Για παράδειγμα, στην **Εσθονία**, εδώ και μερικά χρόνια υπάρχουν «καφέ προσλήψεων» που οργανώνονται από πανεπιστήμια και εργοδότες και βοηθούν τους διεθνείς σπουδαστές να ενημερώνονται για ευκαιρίες εργασίας και πρακτικής άσκησης. Στη **Γερμανία**, έχουν αναπτυχθεί διάφορες κυβερνητικές πρωτοβουλίες και online πύλες ενημέρωσης, που παρέχουν στους πολίτες τρίτων χωρών πληροφορίες σχετικά με τις επιλογές σπουδών και εύρεσης εργασίας.¹⁸ Η **Ουγγαρία** αναμένεται να ξεκινήσει ένα έργο με σκοπό τη διευκόλυνση της ένταξης των πολιτών τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας το δεύτερο εξάμηνο του 2017. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για μεμονωμένα έργα και όχι για συστηματικές εθνικές πολιτικές για τη διατήρηση των διεθνών σπουδαστών.

¹⁷ Σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας

¹⁸ Π.χ. <http://www.make-it-in-germany.com/en/for-qualified-professionals/training-learning/study><https://www.study-in.de/en/http://www.bamf.de/EN/Migration/Studieren/studieren-lnode.htm>

Παράρτημα 1 Στατιστικά στοιχεία που παρασχέθηκαν από τα Κράτη Μέλη σχετικά με τη διατήρηση σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών

Πίνακας Α1.1 Αριθμός πρώτων αδειών διαμονής που χορηγήθηκαν σε πολίτες τρίτων χωρών για σπουδές και αριθμός πρώην σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών και παρέμεναν νόμιμα στα Κράτη Μέλη μετά την αποφοίτησή τους τα έτη 2015 και 2016 (και μετά από αλλαγή καθεστώτος από εκπαίδευση σε άλλο λόγο διαμονής)*

ΚΜ	Άδειες διαμονής που χορηγήθηκαν για σπουδές το 2015	Άδειες διαμονής που χορηγήθηκαν για σπουδές το 2016	Πρώην σπουδαστές που παρέμεναν στο ΚΜ το 2015	Πρώην σπουδαστές που παρέμεναν στο ΚΜ το 2016
AT	5.905	4.549	151	203
BE	6.345	6.303	Μ/Δ	1.464
CY	3.178	5.903	Μ/Δ	Μ/Δ
CZ	8.753	8.833	2.793	3.023
DE	45.774	90.503	16.134	20.141
EE	1.144	1.297	106	208
FI	5.869	6.348	1.875	Μ/Δ
FR	70.023	70.250	16.107	18.051
HR	387	526	Μ/Δ	Μ/Δ
HU	10.574	12.272	319	466
IE	22.075	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
IT	22.870	17.399	7.50	8.000
LT	1.983	2.439	284	484
LU	217	208	45	56
LV	1.106	1.251	97	Μ/Δ
NL	14.990	15.930	Μ/Δ	Μ/Δ
PT	2.277	2.985	Μ/Δ	Μ/Δ
SK	1.507	1.792	Μ/Δ	Μ/Δ
SE**	9.076	9.026	753	839
UK	229.097	365.455	11.144	8.826

Πηγή: ΕΣΕ του ΕΔΜ

Η ένδειξη «Μ/Δ» σημαίνει ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα

* Σημειώνεται ότι οι πολίτες τρίτων χωρών που παρέμεναν στο Κράτος Μέλος μετά τις σπουδές τους κατά πάσα πιθανότητα ξεκίνησαν να σπουδάζουν πριν από το 2015. Επομένως, τα άτομα της πρώτης και της δεύτερης στήλης και τα άτομα της τρίτης και της τέταρτης στήλης σπανίως είναι τα ίδια.

** Περιλαμβάνονται μόνο οι πρώην σπουδαστές πολίτες τρίτων χωρών που παρέμειναν στη Σουηδία για λόγους απασχόλησης και αναζήτησης εργασίας και όχι άτομα που παρέμειναν για οικογενειακούς ή άλλους λόγους.

Πίνακας Α1.2 Αριθμός σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών που παρέμεναν στα Κράτη Μέλη μετά την αποφοίτησή τους το 2016, ανά λόγο παραμονής

ΚΜ	Οικογενειακοί λόγοι	Αμειβόμενες δραστηριότητες	Άλλοι λόγοι
AT	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
BE	680	678	106
CY	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
CZ	286	1721	1016
DE**	4.492	7.418	7.387
EE	41	59	108
FI	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
FR*	3.943	13.654	449
HU	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
HR	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
IE	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
IT	Μ/Δ	8.000	Μ/Δ
LT	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
LU	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
LV	49	34	14
NL	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
PT	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
SE***	Μ/Δ	839	Μ/Δ
SK	Μ/Δ	Μ/Δ	Μ/Δ
UK	2.345	6.037	444

Πηγή: ΕΣΕ του ΕΔΜ

*FR Οι αμειβόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τους εξής τύπους αδειών: Επιστήμονας-Ερευνητής, Μπλε Κάρτα της ΕΕ, Εργαζόμενος υψηλής εξειδίκευσης, Υπάλληλος, Αυτοαπασχολούμενος, Ιδιοκτήτης επιχείρησης

**Στην περίπτωση της Γερμανίας, η κατηγορία «άλλοι λόγοι» αφορά πολίτες τρίτων χωρών που εξουσιοδοτήθηκαν να παραμείνουν για περαιτέρω σπουδές/εκπαίδευση.

***Στην περίπτωση της Σουηδίας, οι «αμειβόμενες δραστηριότητες» περιλαμβάνουν εξουσιοδοτήσεις διαμονής για απασχόληση καθώς και εξουσιοδοτήσεις διαμονής για λόγους αναζήτησης εργασίας.

Πίνακας Α1.3 Ισχύοντα μέτρα κινητροδότησης στα Κράτη Μέλη το 2017 για τη διατήρηση των πρώην σπουδαστών πολιτών τρίτων χωρών

ΚΜ	Απλουστευμένες διαδικασίες υποβολής αίτησης για διαμονή για εργασία/άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας	Μειωμένες μισθολογικές απαιτήσεις	Πλήρης πρόσβαση στην αγορά εργασίας που δεν περιορίζεται από τον τομέα σπουδών/εργασίας ούτε από μειωμένες ώρες εργασίας	Δυνατότητα παραμονής στο ΚΜ με σκοπό την αναζήτηση εργασίας / τη δημιουργία επιχείρησης	Επιπλέον κίνητρα	ΣΥΝΟΛΟ
AT	✓	✓		✓ 6 μήνες (από την 1 ^η Οκτ. 2017 12 μήνες)		3
BE						0
CY						0
CZ			✓			1
DE				✓ μέγ. 18 μήνες	✓	2
EE	✓	✓	✓	✓ μέγ. 183 ημέρες	✓	5
FI	✓		✓	✓ μέγ. 12 μήνες	✓	4
FR	✓		✓	✓ μέγ. 12 μήνες		3
HR						0
HU						0
IE				✓ μέγ. 6 μήνες για βασικό πτυχίο BA, 12 μήνες για πτυχίο BA με διάκριση και 24 μήνες για μεταπτυχιακούς		1
IT	✓					1
LT	✓		✓ 6 μήνες	✓ μέγ. 6 μήνες		3
LU	✓					1
LV				✓ μέγ. 6 μήνες		1
NL				✓ μέγ. 12 μήνες	✓	2
PT			✓	✓ μέγ. 12 μήνες		2

ΚΜ	Απλουστευμένες διαδικασίες υποβολής αίτησης για διαμονή για εργασία/άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας	Μειωμένες μισθολογικές απαιτήσεις	Πλήρης πρόσβαση στην αγορά εργασίας που δεν περιορίζεται από τον τομέα σπουδών/εργασίας ούτε από μειωμένες ώρες εργασίας	Δυνατότητα παραμονής στο ΚΜ με σκοπό την αναζήτηση εργασίας / τη δημιουργία επιχείρησης	Επιπλέον κίνητρα	ΣΥΝΟΛΟ
SE			✓	✓ μέγ. 6 μήνες		2
SK	✓			✓ 30 ημέρες		2
UK		✓		✓ μέγ. 4 μήνες	✓	3
ΣΥΝΟΛΟ	8	3	7	13	5	

Πηγή: ΕΣΕ του ΕΔΜ

Πίνακας Α1.4 Όροι χορήγησης άδειας για αναζήτηση εργασίας / δημιουργία επιχείρησης

ΚΜ	Μέγιστη διάρκεια άδειας	Ελάχιστο καθορισμένο επίπεδο ακαδημαϊκού τίτλου	Η εργασία πρέπει να αντιστοιχεί στο επίπεδο / τον κλάδο σπουδών
AT	6 μήνες, από την 1 ^η Οκτ. 2017 12 μήνες	MA, από την 1η Οκτ. 2017 BA	Όχι
CZ	M/Δ*	Δεν έχει οριστεί κατώτατο πτυχίο	Όχι
DE	18 μήνες	Πτυχίο από πανεπιστήμιο αναγνωρισμένο από το κράτος ή ισότιμο εκπαιδευτικό ίδρυμα	Ναι
EE	183 ημέρες	Δεν έχει οριστεί κατώτατο πτυχίο	Όχι
FI	12 μήνες	Δεν έχει οριστεί κατώτατο πτυχίο	Όχι
FR	12 μήνες	Επαγγελματικό πτυχίο bachelor	Ναι
IE	6 μήνες για βασικό πτυχίο BA, 12 μήνες για πτυχίο BA με διάκριση και 24 μήνες για μεταπτυχιακούς	Βασικό πτυχίο BA	Όχι
LT	6 μήνες	Δεν έχει οριστεί κατώτατο πτυχίο	Όχι
LU	12 μήνες	Μεταπτυχιακό δίπλωμα	Ναι**
LV	6 μήνες	Μεταπτυχιακό ή διδακτορικό δίπλωμα	Όχι
NL	12 μήνες	Τουλάχιστον πτυχίο BA	Εξαρτάται από την άδεια διαμονής
PT	12 μήνες	BA	Όχι
SE	6 μήνες	Δεν έχει οριστεί κατώτατο πτυχίο	Όχι
SK	30 ημέρες	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Όχι
UK	12 μήνες	Πρόγραμμα μαθημάτων 12μηνης ή μεγαλύτερης διάρκειας στο HB	Όχι

Πηγή: ΕΣΕ του ΕΔΜ

* Αυτή τη στιγμή, στην Τσεχία δεν έχει οριστεί μεταβατική περίοδος για την αναζήτηση εργασίας/δημιουργία επιχείρησης

** Στο Λουξεμβούργο, αν ένας πολίτης τρίτης χώρας υποβάλει αίτηση ως μισθωτός βάσει του άρθρου 59, αυτή πρέπει να αφορά έναν μεμονωμένο τομέα ή επάγγελμα. Ωστόσο, μετά την ανανέωση της άδειας διαμονής δεν υπάρχει περιορισμός εκτός από την πρόσβαση στη δημόσια διοίκηση, σε θέσεις άσκησης δημόσιας εξουσίας.

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή
